

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Charisma učitele z pohledu středoškolských studentů.

Teacher's charisma from the high school student's point of view.

STUDIJNÍ PROGRAM

Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR

Učitelství praktického vyučování a odb. výcviku

VEDOUcí PRÁCE

Doc. PhDr. Jitka Lorenzová, Ph.D.

SCHWARZ

PATRIK

2018

SCHWARZ, Patrik. *Charisma učitele z pohledu středoškolských studentů*. Praha: ČVUT 2018. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 02. 05. 2018

Podpis:

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí bakalářské práce Doc. PhDr. Jitce Lorenzové, Ph.D. za její cenné rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace a také rodičům a přítelkyni Lucii za nekonečnou podporu při celém studiu.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je „Charisma učitele z pohledu středoškolských studentů“. Tato práce pojednává o různých aspektech osobního charismatu učitelů, které studenti preferují a zda na ně pozitivně působí. Teoretická část se zaměřuje na vymezení základních pojmů jako charisma, adolescence a vztah učitele a studenta v tomto období. V empirické části je na základě dotazníkového šetření provedena výzkumná sonda zjišťující, jaké aspekty osobního charismatu učitelů studenti preferují a zda na ně pozitivně působí.

Klíčová slova

Charisma, adolescent, učitel, lídr, motivace, obliba

Abstract

The topic of this bachelor thesis is „Teacher's charisma from the high school student's point of view. This thesis is presenting different aspects of a teacher's personal charisma which students prefer and how it positively influences them. In the theoretical part, the key terms such as charisma, adolescence and student/teacher relationship are defined. In the empirical part, there is a experiment that investigates which aspects of a teacher's personal charisma students prefer and wheather it influences them in a postitive way.

Key words

Charisma, adoslescent, teacher, leader, motivation, popularity

OBSAH

Úvod	5
1 Definice pojmů	8
1.1 Původ pojmu charisma	8
1.2 Pojem charisma v sociologii.....	8
1.3 Základní aspekty charismatu	9
1.3.1 Stav mysli	9
1.3.2 Soustředěná přítomnost	9
1.3.3 Odborné znalosti	10
1.3.4 Vřelost.....	10
1.3.5 Sebejistota	10
1.3.6 Mluva a naslouchání.....	10
1.3.7 Řeč těla.....	11
1.3.8 Oční kontakt	12
1.3.9 Chůze	12
1.3.10 Úsměv	13
1.3.11 Držení těla	13
1.3.12 Podání ruky	13
1.3.13 Vzhled	13
1.4 Vůdcovství a charisma.....	14
1.4.1 Vůdce	14
1.4.2 Charismatické vůdcovství	14
2 Specifika studentů středních škol	16
2.1 Adolescence	16
2.2 Vztah středoškoláka a učitelů.....	17
3 Výzkumná sonda	20
3.1 Cíle a hypotézy	20
3.2 Metodologie výzkumu	21
3.2.1 Metody sběru dat	21
3.2.2 Volba výzkumného vzorku	21
3.2.3 Průběh šetření	22
3.2.4 Způsoby vyhodnocení dat	22
4 Výsledky dotazníkového šetření	23

4.1	Údaje o výzkumném vzorku.....	23
4.2	Student a oblíbený učitel	23
4.3	Vlastnosti oblíbených učitelů	25
4.4	Nejdůležitější aspekty charismatického učitele.....	27
4.5	Ideální učitel dle vlastních slov studentů	28
4.6	Oblíbenost vyučujících ve vztahu k pohlaví vyučujících	29
4.7	Vliv charismatického učitele na studenty	31
4.8	Pocit studentů ve škole	34
	Závěr	37
	Seznam použité literatury	39
	Seznam tabulek.....	40
	Seznam příloh	41
	Příloha č.1 - Dotazník.....	42
	Evidence výpůjček.....	44

Úvod

Charisma jednotlivce je velice zajímavý fenomén, který má dle mého názoru mnohem větší vliv na nás a naše okolí, než si uvědomujeme. Je to silný nástroj, díky kterému může člověk ovlivnit životy tisíce lidí. Vzhledem k mému studiu mě zajímá využití tohoto fenoménu ve středoškolské výuce a to pro zkvalitnění vyučování a výchovy mladých dospělých. Adolescenti středoškolského věku jsou velmi zajímavou skupinou, která prochází komplikovanou životní etapou, při které hledají sami sebe a jsou velmi lehce ovlivnitelní svým okolím. Zejména jejich učitelé na ně mohou mít silný vliv, co se formování osobnosti a postojů k vzdělávání týče. Je tedy morální povinností učitele vést studenta, dát mu v tomto období oporu a pomoci mu vyvinout se v kvalitního dospělého jedince. Učitelé, kteří jsou ze strany studujících vnímáni jako charismatičtí, mohou být v této snaze úspěšnější, než učitelé bez charismatu.

V této bakalářské práci se budu věnovat různým aspektům charismatu a otázce, které z těchto aspektů jsou stěžejní pro roli učitele střední školy. Hlavním cílem práce je zjistit, jaké aspekty osobního charismatu učitelů studenti preferují a zda na ně pozitivně působí. Práce má několik dílčích cílů a to je zjistit vztahy mezi oblíbeností učitele a věkem studentů, zjistit zda má pohlaví učitele vliv na jeho oblíbenost, zda oblíbení učitelé mají větší šanci ovlivnit studenta než ti méně oblíbení a také zjistit, zda existuje spojitost mezi oblíbeností učitele a pocitem pohody studenta ve škole. Dalším cílem práce bude charakterizovat ideálního charismatického učitele dle představ studentů. Dále pak z těchto zjištění vyvodit profil charismatického učitele pro studenta střední školy, který má na ně pozitivní vliv.

Hypotézy, které v této bakalářské práci pomocí výzkumu ověřím, znějí:

Vztah mezi věkem studenta a oblíbeností učitele.

H0: Oblíbenost učitelů nezávisí na věku studentů, resp. na studijním ročníku.

H1: Oblíbenost učitelů závisí na věku, u studujících maturitního ročníku bude statisticky významně vyšší než u studujících prvního ročníku.

Vztah oblíbenosti učitele a jeho pohlaví.

H0: Mezi oblíbeností učitele a pohlavím není statisticky významný vztah.

H1: Oblíbenost učitele je závislá na jeho pohlaví, a u jednoho, muže nebo ženy bude statisticky významně vyšší oblíbenost.

Oblíbenost učitele a jeho vliv na studenty.

H0: Mezi oblíbeností učitele a jeho vlivem na studenty není statisticky významný vztah.

H1: Oblíbenost učitele hraje roli v jeho vlivu na studenty. Studenti kteří mají oblíbeného učitele, jsou jim statisticky významně častěji ovlivněni, než studenti, kteří oblíbeného učitele nemají.

Oblíbenost učitele a jeho vliv na pocity studentů ve škole.

H0: Oblíbenost učitele nemá statisticky významný vliv na pocity studentů ve škole.

H1: Oblíbenost učitele má statisticky významný vliv na pocit pohody studentů ve škole.

Práce je koncipována jako teoreticko-empirická. V teoretické části se zabývám vymezením osobního charismatu a jeho jednotlivých složek, charakteristikou období adolescence a otázkou vztahu učitele a žáka v této etapě. V empirické části je na základě dotazníkového šetření provedena výzkumná sonda zjišťující, jaké aspekty osobního charismatu učitelů studenti preferují a zda na ně pozitivně působí, a dále pak ověřující výše uvedené hypotézy.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Definice pojmů

V této kapitole definuji základní pojmy, důležité pro tuto bakalářskou práci.

1.1 Původ pojmu charisma

Pojem „charisma“ původně pochází z náboženství. Charisma dle teologie označuje zvláštní, mimořádné schopnosti, které věřící získají od Boha ke prospěchům církve. Tyto schopnosti mají sloužit k posvěcení druhých a jsou závislé na Boží činnosti. V době prvních křesťanských obcí, jako byly například Jeruzalém, Efez nebo Korint, se různě projevovalo působení Ducha Svatého. Dar Ducha svatého se projevoval jako dar mluvení jazyky, prorokování nebo uzdravování. Dá se říct, že apoštolové byly velmi charismatické osoby a díky tomu na ně lidé pohlíželi s obdivem a přirozeně je následovali.¹

Synonyma charismatu se vyskytují i v jiných náboženstvích jako například výraz aura v řeckém pohanství, daršan v hinduismu, baruch v judaismu nebo baraka v islámském sufismu.

1.2 Pojem charisma v sociologii

Dle předního sociologa, Maxe Webera, můžeme pojem charisma definovat jako jakousi kvalitu osobnosti jedince, díky které se odlišuje od ostatních a je přirozeně uznáván. Weber použil pojem „charismatické panství“, kterým označil způsob vlády, který si zakládá právě na mimořádných schopnostech jedince, které ostatní uznávají. O platnosti charismatu rozhoduje svobodné a oddané uznání ostatních. To vyrůstá z osvědčení vůdce, jeho vystupování a mimořádných činů. Charisma však nedává vůdci legitimitu, ovšem podřízení vnímají jako povinnost uznat a přijmout jeho kvality, a to ryze osobní oddaností. Charismatickému vůdci jsou jeho následovníci osobně věrni, ne díky tradici nebo ustanovení, ale díky emocionální oddanosti a víře v jeho charisma. Dle Webera je proto nutné, aby charismatický vůdce svoje charisma neustále připomínal. Pouze tak může naplno využít svojí sílu kterou je obdařen a která není fyzická k úspěšnému vůdcovství.²

Je velmi pravděpodobné, že na základě charismatického panství kdysi začínaly dnešní státy a charismatické rysy měla řada revolucionářů. Tím si získali náklonnost velkého množství lidí a dosáhli svých cílů. Charismatický člověk má vysoce vyvinuté komunikační a přesvědčovací schopnosti a díky tomu dokáže

¹ MERELL, Jan. Malý bohovědný slovník. 1. Praha: Česká katolická charita, 1963.

² SOCIOLOGIE MAXE WEBERA [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/el/1423/podzim2004/SOC705/um/07_lekce_Weber.pdf

v lidech vyvolávat nadšení a ovlivňovat je. Díky charismatu budou lidé dobrovolně pro svého vůdce dělat to, co po nich chce.

1.3 Základní aspekty charismatu

Aby lidé vnímali člověka jako charismatického, musí disponovat několika aspekty. Tyto aspekty jsou závislé na kombinaci racionálního a podvědomého konání. Stačí nepatrně změnit tón hlasu a člověk vyšle signály, které okolí zaznamená. Řeč těla, vřelost, přítomnost a schopnosti, to jsou aspekty, kterými se charismatický člověk odlišuje od ostatních.³

1.3.1 Stav mysli

Stav mysli je jedním z nejzákladnějších aspektů charismatu. Charismatický člověk působí dobře na své okolí, a tedy jeho pozitivní působení se odvíjí zejména od stavu mysli. Stav mysli ovlivňuje myšlenky, pocity a chování, ale i celkové vnitřní rozpoložení. Kromě chování stav mysli ovlivňuje dokonce i tón hlasu, způsob vyjadřování jak verbální tak neverbální.

V případě negativního stavu mysli není šance aby člověk působil charismaticky. Ovšem v případě, že si je jedinec tohoto stavu vědom, je schopný si pozitivní stav navodit a tím pádem bude jeho chování působit na okolí pozitivně a charismaticky.

1.3.2 Soustředěná přítomnost

Další důležitou součástí celkového charisma je soustředěná přítomnost, což znamená vnímání dění a světa kolem nás – duchapřítomnost. Pokud člověk není při konverzaci přítomný duchem, což je většinou znát podle skelného pohledu a opožděných reakcí, druhá strana to může vnímat jako neupřímnost a nedůvěryhodnost. Protějšší strana se také může cítit dotčeně, že jejich konverzace je natolik nezajímavá, že člověk je duchem někde jinde, rozhodně mezi nimi nebudou vzájemné sympatie a v budoucnu se bude konverzaci s tímto člověkem vyhýbat. Je velmi důležité při interakci s druhým člověkem se soustředit na dění kolem a okamžitě reagovat na podněty. Pokud je člověk přítomný duchem a soustředěný, druhá strana má pocit, že jí opravdu člověk naslouchá a váží si jí, tudíž působí sympaticky.

³ CABANE, Olivia Fox. Charisma mýtů zbavené: naučte se, jak získat a posílit své osobní kouzlo. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0223-4.

1.3.3 Odborné znalosti

Odborníci na specifické oblasti bývají vzhledem k své jedinečnosti obdivováni a často označováni jako charizmatičtí. Kouzlem těchto lidí je jejich schopnost vysvětlit odborné, složité témata tak, že jim neznalí lidé porozumí a cítí se dobře. Pro lidi je velmi příjemné s takovým člověkem jednat vzhledem k tomu, že jim ať už přirozeně nebo cíleně pomáhá rozšiřovat obzory.

Pokud člověk neumí vysvětlit určité odborné téma tak vzbuzuje dojem, že nemá dostatečně hluboké znalosti tématu. Na druhou stranu člověk, který je v dané oblasti odborníkem a umí složité téma vysvětlit jednoduše, působí na okolí příjemně a velmi důvěryhodně, což zvyšuje jeho charisma.

1.3.4 Vřelost

Vřelost lze definovat jako přístupnost, starostlivost nebo empatii. Jedná se v podstatě o projev dobré vůle. Lidé se kolem člověka, který disponuje těmito vlastnostmi, cítí bezpečně a příjemně. Cítit se bezpečně a pochopeně je jedna ze základních potřeb člověka, a ten který ze sebe toto bezpečí a chápavost vyzařuje, je mezi ostatními oblíbený a uznávaný. Naopak, přílišná vřelost může na okolí působit afektovaně, arogantně, neupřímně a dokonce až nepříjemně či podezřele, což rozhodne na charismatu nepřidá.⁴

1.3.5 Sebejistota

Aby lidé věřili v schopnosti a dovednosti jedince, je potřebná určitá dávka sebejistoty. Ta vzbuzuje v lidech dojem, že si je jedinec svými schopnostmi jistý, a proto ho považují za důvěryhodného. S důvěryhodností a odbornými znalostmi pak jde ruku v ruce i charisma. Pokud člověk nepůsobí sebejistě, vzniká dojem, že nedůvěřuje svým schopnostem, a nezíská tak důvěru okolí. Může sice mít značné vědomosti, ale pokud z něj nevyzařuje sebejistota, jen těžko bude působit charismaticky.⁵

1.3.6 Mluva a naslouchání

Dalším stěžejním aspektem charismatu je řečnická schopnost a schopnost naslouchat. Více než samotné sdělení mají na lidi často vliv paralingvistické projevy,

⁴ PREKOP, Jirina. Empatie: vcítění v každodenním životě. Praha: Grada, 2004. ISBN 978-80-247-0672-6.

⁵ NOVÁKOVÁ, Lenka. Co o sobě vlastně víme?. Psychologie.cz [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/co-o-sobe-vlastne-vime/>

jako je tón, hlasitost, výška a tempo hlasu. ⁶ Je vědecky dokázáno, že stejné sdělení může mít kvůli rozdílnému projevu diametrálně odlišný význam.

Toto tvrzení dokazuje experiment který provedl psycholog Stephen Ceci na Cornellově univerzitě⁷. Profesor Ceci přednášel kurzy vývojové psychologie. V rámci svého jarního a podzimního kurzu profesor přednášel totožný obsah, ale v jarním kurzu zvolil dynamičtější styl přednesu a upravil gestikulaci.

Při vyhodnocení tohoto experimentu vyšlo najevo, že studenti, kteří absolvovali jarní kurz, v kterém profesor častěji měnil tón hlasu, se naučili víc. Navíc tato skupina studentů ohodnotila profesora jako vzdělanějšího a otevřenějšího.

Z tohoto experimentu tedy vyplývá, že tón hlasu a tempo řeči je potřebné přizpůsobit jak situaci tak posluchačům.

Aby člověk zněl charismaticky, je vhodné zvolit hlubší, zvučnější tón hlasu, neboť je pro posluchače příjemnější a udrží pozornost déle. Co se hlasitosti týče, ta by neměla být ani příliš nízká ani příliš vysoká, tempo spíš pomalejší a rozvážnější s častými pauzami. Pauzy ale nesmí narušit rytmus projevu a musí být přirozené. Takto bude projev působit sebejistě a pro posluchače bude srozumitelnější. Projev s nesmyslnými pauzami působí nedůvěryhodně a nesebejistě. Pro udržení pozornosti a zvýšení charismatického dojmu je vhodné, aby byl projev občas zábavný.

Kromě hlasového projevu je pro charismatickou komunikaci až překvapivě důležitá i schopnost naslouchat. Pokud člověk pozorně naslouchá, protější strana má pocit je pro něj důležitá a sdělení je zajímavé. Tato schopnost se nedá jen tak naučit nebo předstírat. Velmi důležitá pro kvalitní naslouchání je soustředěnost a vůle člověka. Tím se vracíme k soustředěné přítomnosti, která již byla zmíněna. Všechny aspekty charismatu jdou v podstatě ruka v ruce spolu.

Zásadní věc pro naslouchání je nepřerušovat protějšek v projevu. Přerušování projevu může působit arogantně a přerušovaná osoba má pocit méněcennosti, nezajímavosti, či dokonce frustrace. Na druhou stranu, charismatická osoba si do svého projevu skákat nechá, pokud je evidentní, že posluchač potřebuje něco důležitého sdělit nebo se doptat. Aby se posluchač, který nemá v něčem jasno mohl bez pocitu trapnosti doptat, je dobré dělat již zmiňované pravidelné pauzy mezi významovými úseky projevu.

1.3.7 Řeč těla

Neodmyslitelným aspektem charismatu je bezpochybně řeč těla, tedy neverbální komunikace. Účinky neverbální komunikace jsou pro naše okolí dokonce

⁶ MIKULÁŠTÍK, Milan. Komunikační dovednosti v praxi - 2., doplněné a přepracované vydání. 2. Praha: Grada. ISBN 8024723395.

⁷ CABANE, Olivia Fox. Charisma mýtů zbavené: naučte se, jak získat a posílit své osobní kouzlo. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0223-4.

silnější než verbální. Psycholog profesor Albert Mehrabian provedl výzkum, na základě kterého vyšlo najevo, že pouhých 7 % komunikace je vyjádřeno slovem, 38 % vyjádří hlas a až 55 % komunikace probíhá právě neverbálně, tedy řečí těla⁸.

V ideálním případě jsou verbální a neverbální komunikace v symbióze a navzájem se umocňují. V případě, že tyto dva druhy nejsou v souladu, silnější efekt má na posluchače právě neverbální komunikace, jak již bylo zmíněno. Řeč těla odráží vnitřní pocity člověka. Neverbální komunikace je velmi důležitým a silným nástrojem vůdců, vzhledem k tomu, že tento druh komunikace má velký vliv na to, zda budou oblíbení a mít důvěru, či nikoliv.⁹

Pro upevnění charismatu není důležité, aby člověk pouze uměl ovládat vlastní řeč těla, ale také číst řeč těla protějšky osoby. Aby jí také uměl a přizpůsobit tomu své chování – jde tedy o spojení soustředěné přítomnosti a neverbální komunikace.

1.3.8 Oční kontakt

Pro charismatické působení je oční kontakt velmi důležitou složkou neverbální komunikace. Pohled má na okolí nezanedbatelně velký vliv. Oční kontakt u protějšku vyvolává pocit důležitosti, napovídá o soustředěné přítomnosti a obecně vypovídá o emočním stavu osoby. Na druhou stranu, je potřeba dát si pozor, aby přehnaný oční kontakt nedostal protějšek do nepříjemné situace.

1.3.9 Chůze

Chůze má zásadní vliv na první dojem, jakým člověk působí. Způsob, jakým vejde například do zasedací místnosti, může ovlivnit i celý průběh jednání. Pokud člověk vejde do místnosti svižně, vzpřímeně a uvolněnými pažemi, je to známka sebevědomí a ráznosti. Tento člověk na okolí působí jako důvěryhodný odborník, což na lidi působí charismaticky. Pro charismatické působení je důležité chodit přirozeně, a to i v případě, že člověk spěchá, či něco není v pořádku.¹⁰

⁸ Institute of Judicial Studies: Albert Mehrabian Communication Studies [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.iojt-dc2013.org/~media/Microsites/Files/IOJT/11042013-Albert-Mehrabian-Communication-Studies.ashx>

⁹ BORG, J. Řeč těla: Jak poznat, co kdo doopravdy říká. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-8206-5

¹⁰ BORG, J. Řeč těla: Jak poznat, co kdo doopravdy říká. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-8206-5

1.3.10 Úsměv

Lidé se obecně raději obklopují veselými lidmi než pochmurnými. Lidé s úsměvem na rtech kolem sebe šíří pozitivní energii, vytvářejí příjemné prostředí a přirozeně přitahují pozornost. Osoby s úsměvem působí na své okolí přátelsky, otevřeně, důvěryhodně a šarmantně, tudíž charismaticky.¹¹

1.3.11 Držení těla

Co se držení těla týče, samotné držení těla ovlivňuje a odráží stav člověka. Člověk s nesmělým postavením a sklopenou hlavou působí na okolí negativně a to má negativní vliv i na jeho psychiku. Stejně jako úsměv, i energické, vzpřímené držení těla umožňuje člověku působit sebejistě, důvěryhodně a charismaticky.¹²

1.3.12 Podání ruky

Podání ruky je neverbální pozdrav, a má velký podíl na prvním dojmu. Podání ruky dokáže odhalit pocit nejistoty či náklonnosti. Při správném podání ruky na druhého člověka zapůsobíme. Správně by měl člověk podat celou ruku, pevně a sebevědomě, zatímco udržuje oční kontakt a příjemný úsměv. Ostýchavé podání ruky, kterému se jinak říká leklá ryba, ubere člověku na charismatu v několika vteřinách.¹³

1.3.13 Vzhled

Co se charismatického vzhledu týče, nejedná se o fyzické atributy. Modré nebo hnědé oči jsou předmětem subjektivních preferencí. Pro charismatické působení je ale nutné mít vhodně zvolené a čisté oblečení – ne nadarmo se říká, že šaty dělají člověka. Spolu s chůzí a podáním ruky tvoří první dojem. Vždy je potřeba zvolit oblečení, které odpovídá situaci a prostředí a vždy musí být oblečení čisté.¹⁴

¹¹ WERRELL, L. How To Develop Your Natural Charisma The Easy Way: And Learn To Charm The Birds From The Trees. 1. vyd. Smashwords edition, 2013. ISBN 978-13-013- 2278-7

¹² REITER, M. A. Charisma: Jak ho objevit, rozvinout a cíleně použít. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 80-71-066-842

¹³ PEASOVI, Allan a Barbara. Řeč těla. Portál, 2008. 360 str., ISBN 978-80-7367-921-7

¹⁴ BORG, J. Řeč těla: Jak poznat, co kdo doopravdy říká. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-8206-5

1.4 Vůdčovství a charisma

Charisma je základním kamenem pro vůdčovství. Jak již bylo zmíněno, je to něco, díky čemu dokáže lídr dosáhnout souhlasu a díky čemu je následován. Profesoři House, Spangler a Woycke definují charisma jako „schopnost lídra uplatnit obtížně definovatelný, avšak silný vliv na přesvědčení, hodnoty, chování a výkonnost druhých prostřednictvím vlastního chování, přesvědčení a osobního příkladu.“¹⁵

1.4.1 Vůdce

Vůdce je člověk, který vede lidi k nějakému sdílenému cíli. Za vůdce můžeme považovat i učitele a profesory, kteří vedou studenty k úspěšnému ukončení studia. Aby lidé svého vůdce následovali a naslouchali mu, musí disponovat určitými aspekty, jako jsou jeho dovednosti, autorita a hodnoty. Některé tyto aspekty jsou vrozené a u některých je potřeba vynaložit úsilí. Správný vůdce by měl jít příkladem, a měl by se chovat v souladu s tím, co hlásá.

Co se týče dovedností, úspěšný vůdce by měl mít silné organizační schopnosti, měl by umět motivovat a být potřebnou oporou, tedy musí disponovat vědomostmi v určitém odvětví. Z hlediska interpersonálních dovedností je důležité, aby byl vůdce empatický, reagoval na situaci a aby svou komunikaci přizpůsobil okolnostem. Zde již můžeme spatřit podobnost mezi aspekty charismatu a vůdčovství

1.4.2 Charismatické vůdčovství

Charisma je jedna z klíčových složek úspěšného vůdce. Právě díky charismatu má vůdce větší vliv na okolí a právě díky tomu ho okolí bude přirozeně následovat. Charismatické vůdčovství se opírá o jakési kouzlo a přesvědčivost vůdce. Charismatictí vůdci jsou někdy nazýváni transformačními lídry, protože sdílejí mnoho podobností. Nicméně, podle některých odborníků mezi nimi lze nalézt rozdíly. Rozlišují se hlavně v tom, že transformační vůdci se zaměřují na změnu organizace k obrazu svému, zatímco charismatictí lídři se zaměřují na udržení a vylepšení statusu quo.

Dr. Martin Luther King byl charismatickým vůdcem, který využíval svojí silnou řečnickou schopnost a okouzující silnou osobnost k dosažení pozitivních změn v životech milionů lidí, stejně jako Gándhí nebo Winston Churchill. Schopnost skvělé verbální i neverbální komunikace je to, co odlišuje charismatické vůdce od ostatních.

¹⁵ PROCHÁZKA, J., M. VACULÍK a P. SMUTNÝ. Psychologie efektivního leadershipu. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4646-3

¹⁶ Charismatictí vůdci právě díky své skvělé verbální i neverbální komunikaci jsou schopni získat důvěru lidí a přesvědčit je, aby je přirozeně následovali.

Charismatické vůdcovství se dá aplikovat i právě na pedagogické pracovníky. Pedagog, zejména na střední škole, musí umět kvalitně komunikovat se studenty v krizovém věku a udržovat jejich pozornost a přítomnost. Správně zvolený tón, tempo i hlasitost řeči, ale i správná neverbální komunikace dokážou být klíčem k úspěchu.

¹⁶ RIGGIO, Ronald. What Is Charisma and Charismatic Leadership?. *Psychology today* [online]. 2012 [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/cutting-edge-leadership/201210/what-is-charisma-and-charismatic-leadershi>

2 Specifika studentů středních škol

2.1 Adolescence

Pro správné pochopení vnímání charismatu studentů středních škol je nutné definovat věkovou skupinu a přiblížit specifika této skupiny.

Termín adolescence pochází z latinského slovesa *adolescere*, tedy dorůstat nebo dospívat. Adolescence, čili dospívání, začíná a končí u každého jedince jinak, lze však obecně říci, že probíhá v období středoškolské docházky, tedy druhé desetiletí života. Jedná se o stádium přecházející dosažení dospělosti. Toto období je zásadní pro dotváření osobnosti a formování vlastního sebevědomí.¹⁷ Jedinci se v tomto věku připravují na povolání, snaží se dosáhnout co nejlepší kvalifikace a dozrát v co nejlepší dospělou bytost.¹⁸ Na tomto důležitém vývoji nemají vliv jen rodiče, učebnice a kamarádi, ale i učitelé.

První ucelená koncepce objasňující období adolescence byla teorie G.S. Halla, který je také označován jako „otec adolescence“. Hall přirovnává období adolescence k období emocí, revoltu proti všemu starému a odhodlání začít žít jinak.¹⁹ V adolescenci jakoby se člověk podruhé narodil. Mění se z divocha na zodpovědného člena moderní společnosti. V moderní době a díky současným trendům moderní společnosti je pro adolescenty snad ještě složitější porozumět tomuto stádiu a rozpoznat co je normální a správné a co ne.

Samotní středoškoláci považují za nejzávažnější problém dospívání právě problém spjatý s přípravou na budoucí povolání a samotnou volbu povolání. Dále dospívající ve velké míře řeší lásku, sociální vztahy a procházejí formováním vlastní osobnosti.

Hledání vlastní osobnosti je velmi náročný proces, který může trvat různě dlouho. Jedinec v průběhu tohoto procesu zápasí sám se sebou, což se často projevuje i v jeho chování vůči okolí. Dospívající mladí lidé procházejí fázemi zmatku, vzhledem k deficitu znalostí a zkušeností často nevědí, co si mají myslet, cítit a jak se mají chovat. V tomto období potřebuje adolescent zkušeného a empatického průvodce, kterému bude důvěřovat a který mu tento zápas pomůže zvládnout. Adolescent potřebuje mít oporu druhého, který projeví pochopení jeho osobnosti a zaručí mu naplnění základních životních potřeb. Mezi nejzákladnější potřeby patří

¹⁷ STRIEŽENEC, Š.: Slovník sociálního pracovníka. Trnava: 1996. 255s ISBN 80-9675-890-X

¹⁸ KONČEKOVÁ, L.: Psychológia puberty a adolescence, vysokoškolské učebné texty. Košice: UPJŠ Prešov, Pedagogická fakulta 1996. 113s ISBN 80-7097-339-0

¹⁹ MACEK, Petr. Adolescence. Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071787477.

fyziologické potřeby jako hlad, žízeň a sexualita a potřeba pocitu bezpečí. Mezi vyšší základní potřeby adolescenta patří touha po vztazích, začlenění a pocit patřičnosti. Velmi důležitou součástí základních potřeb, s kterou adolescenti bojují i díky moderní době nejvíc je potřeba úcty a to jak sebeúcty tak i pocit úcty druhých.²⁰ Pro úspěšné naplnění těchto základních potřeb je vhodné, aby měl adolescent koho následovat, ke komu shlížet a cítit neustále oporu. Potřebuje mít tedy v podstatě svého lídra, kterého přirozeně následuje.

2.2 Vztah středoškoláka a učitelů

Středoškoláci často prožívají konflikt mezi svým nedospělým sociálním statutem a touhou po dospělosti. Proto oceňují, pokud s nimi dospělí jednají jako rovní k rovným. Toto uznání jim pomáhá zvýšit sebevědomí na cestě hledání vlastní osobnosti.²¹

Profese učitele by měla být v podstatě službou společnosti. Učitelé by měly přinášet díky péči o budoucí generaci blaho a rozvoj společnosti. Učitel by měl mít přirozeně zájem o prospěch společnosti²² a s touto vizí přistupovat ke studentům a snažit se je ovlivnit tak, aby z nich vyrostli co nejkvalitnější jedinci.

Proto je důležité, aby udržoval se studentem kladný vztah a snažil se mu porozumět. Aby nedocházelo ke konfliktům, je vhodné, aby si obě strany vyjasnily své pozice a stanovily si cíl, který chtějí spolu dosáhnout. Jinými slovy, je třeba jasně deklarovat, co se od adolescenta očekává, jaké jsou jeho povinnosti a co ještě jeho povinnosti nejsou. Je důležité s ním jednat jako s rozumně uvažující bytostí a vyslechnout si jeho názory, což navodí pocit rovnoprávnosti a důvěry.

Pro studenty je velmi důležitá i slovní podpora od učitele. Ze studie doktora Benjamina Alcotta vychází, že na studenta má významný vliv, pokud je od svého vyučujícího slovně podporován. Jedna z otázek se dotazovala i na to, zda je učitel nabádal k tomu, aby pokračovali ve studiu dál.

Studie zkoumala více než 4300 studentů ve věku mezi 13 a 20 lety a v čase svého studia každý rok vyplňovali podrobný dotazník. Studenti, kterých rodiče nedosáhli vyššího než základního vzdělání, převážně ukončují vzdělávání v 16ti letech, což také odpovídá základnímu vzdělání. Pokud jsou ale tito studenti slovně podporováni od svého učitele, nezanedbatelně se zvyšuje procento studentů, kteří ve studiu pokračují, konkrétně celkově o 8 %. Nejvyšší dopad byl pozorován v případě

²⁰ DRAPELA, V.J. Přehled teorií osobnosti. Vyd. 5. Praha: Portál, 2008, s. 138-141, ISBN 9778-80-7367- 505-9

²¹ KONČEKOVÁ, L.: Psychológia puberty a adolescencie, vysokoškolské učebné texty. Košice: UPJŠ Prešov, Pedagogická fakulta 1996. 113s ISBN 80-7097-339-0

²² VAŠUTOVÁ, Jaroslava. Být učitelem: co by měl učitel vědět o své profesi. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 9788072903252.

průměrných studentů u kterých se zvýšila po slovní podpoře pravděpodobnost pokračování na vysokou školu až o 10 %²³

²³ Podpora od učitele pomáhá. SCIO [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.scio.cz/o-vzdelavani/nove-trendy-a-zajimavosti-ze-sveta-vzdelavani/podpora-od-ucitele-pomaha.asp>

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výzkumná sonda

Poznatky, které přinesla teoretická část práce, byly ověřeny výzkumnou sondou na téma „Charisma učitele z pohledu středoškolských studentů“ provedenou u studentů střední odborné školy.

3.1 Cíle a hypotézy

Cílem výzkumné sondy je zjistit, jaké aspekty osobního charismatu učitelů studenti preferují a zda na ně pozitivně působí. Dílčími cíle je zjistit:

1. Zjistit, zda u výzkumného vzorku existuje statisticky významný rozdíl v oblíbenosti učitelů v závislosti na věku, resp. na studijním ročníku

2. Zjistit, zda existuje statisticky významný rozdíl v oblíbenosti učitele – muže a učitelky – ženy.

3. Zjistit, zda existuje statisticky významný rozdíl mezi oblíbeností učitele a jeho vlivem na studenty.

4. Zjistit, zda studenti, kteří mají oblíbeného učitele, jsou ve škole více v pohodě, než studenti, kteří oblíbeného učitele nemají.

Hypotézy, které výzkumná sonda zkoumá a budou vyhodnocené znějí následovně:

Vztah mezi věkem studenta a oblíbeností učitele.

H0: Oblíbenost učitelů nezávisí na věku studentů, resp. na studijním ročníku.

H1: Oblíbenost učitelů závisí na věku, u studujících maturitního ročníku bude statisticky významně vyšší než u studujících prvního ročníku.

Vztah oblíbenosti učitele a jeho pohlaví.

H0: Mezi oblíbeností učitele a pohlavím není statisticky významný vztah.

H1: Oblíbenost učitele je závislá na jeho pohlaví, a u jednoho, muže nebo ženy bude statisticky významně vyšší oblíbenost.

Oblíbenost učitele a jeho vliv na studenty.

H0: Mezi oblíbeností učitele a jeho vlivem na studenty není statisticky významný vztah.

H1: Oblíbenost učitele hraje roli v jeho vlivu na studenty. Studenti kteří mají oblíbeného učitele, jsou jim statisticky významně častěji ovlivněni, než studenti, kteří oblíbeného učitele nemají.

Oblíbenost učitele a jeho vliv na pocity studentů ve škole.

H0: Oblíbenost učitele nemá statisticky významný vliv na pocity studentů ve škole.

H1: Oblíbenost učitele má statisticky významný vliv na pocit pohody studentů ve škole.

3.2 Metodologie výzkumu

3.2.1 Metody sběru dat

Pro tuto bakalářskou práci byl zvolen smíšený výzkumný design. Jde o kombinaci dotazníkového šetření (splnění cílů a ověření hypotéz) a dále polostrukturovaných rozhovorů, které slouží k prohloubení a dokreslení získaných poznatků.

Dotazník je výzkumný a vyhodnocovací nástroj pro hromadné a relativně rychlé zjišťování informací. Je to způsob praného řízeného rozhovoru. Pro sestavení dotazníku je potřeba mít jasně určen hlavní cíl výzkumu a k tomu logicky připravit správné, jasně definované otázky. Vyšší spolehlivost je možné dosáhnout anonymitou dotazníku.²⁴

Otázky v dotazníku mohou být otevřené, uzavřené nebo škálové. Všechny tři druhy jsou užity v dotazníkovém šetření pro tuto bakalářskou práci. Uzavřené otázky nabízí respondentovi pouze několik stanovených možností k odpovědi, například ano-ne-nevím. Tento druh otázek je dobrý pro statistické výpočty, ale pro hlubší prozkoumání a pochopení problému je vhodné se na některé uzavřené otázky doptat otázkou otevřenou. Tento typ otázky je pružný a dává respondentům možnost svojí odpověď vysvětlit. Tyto otázky jsou komplikovanější na vyhodnocení, avšak nabízí možnost objevit i například původně nepředvídané vztahy.

Škálové otázky pomáhají určit důležitost jednotlivých aspektů pro respondenty. Existuje několik druhů škálových otázek a pro výzkum k této bakalářské práci byl zvolen typ zaškrtávacího seznamu, ze kterého si respondent vybral pět nabídnutých možností, které jsou dle jeho úsudku důležité.

Pro výzkumnou sondu byl vytvořen dotazník vlastní konstrukce (viz příloha č. 1), tvoří ho uzavřené položky na které respondenti odpovídali výběrem z možností, a dále otevřené položky, k nimž se vyjadřovali vlastními slovy.

Další metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor. Při polostrukturovaném rozhovoru se tazatel ptá na předem připravené otázky a respondent odpovídá vlastními slovy. Tento způsob vedení rozhovoru posloužil k lepšímu pochopení dat z dotazníku.

3.2.2 Volba výzkumného vzorku

Výzkumná sonda byla provedena u středoškolských studentů. Dotazována byla skupina ve věku 16-20 let ze střední odborné školy zaměřené na technologie a obchod. Minimální počet respondentů byl stanoven na 100, záměrem bylo získat data

²⁴ GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 2013, ISBN 978-80-257-0807-1.

v poměru 1:1 z prvních a maturitních ročníků. Dotazník byl anonymní, což mělo podpořit pravdivost odpovědí v dotazníku.

Pro lepší interpretaci výsledků bylo pro podporu kvantitativního výzkumu provedeno i několik polostrukturovaných rozhovorů. Byli náhodně vybráni čtyři respondenti, dva mladší a dva starší. Rozhovor byl veden s oporou o položky dotazníku a dále rozvíjen na základě doptávání k relevantním aspektům problematiky.

3.2.3 Průběh šetření

Sběr dat proběhl v březnu 2018 na střední škole technické a obchodní v sedmitisícovém městě. Dotazník byl v elektronické podobě a studentům prvních a maturitních ročníků byl zprostředkovaně prostřednictvím jejich vyučujících předán odkaz na dotazník. Studenti tento dotazník interaktivně vyplnili. Díky elektronickému vyplňování a otázkám, které neumožňují identifikaci byla studentům zaručená anonymita. Osobní rozhovory proběhly s týdenním prodlením po vyhodnocení dotazníku. Týdenní prodleva byla právě z důvodu výběru správných otázek pro objasnění výsledků dotazníku.

3.2.4 Způsoby vyhodnocení dat

Data získaná z výzkumu byla vyhodnocena pomocí deskriptivní statistiky. Byly procentuálně vyčísleny preference mladých lidí, a rozdíl preferencí v různých věkových skupinách. Pro ověření hypotéz bude využitý primárně chí-kvadrát test nezávislosti, díky kterému byly zjištěny vztahy mezi jednotlivými proměnnými.

Chi-kvadrát je statistický test nezávislosti a používá se mimo jiné i pro ověřování hypotéz. Test je založen na principu srovnání četností které byly dané výzkumem a očekávaných četností v případě nulové hypotézy H_0 . Nulová hypotéza stanovuje, že dvě veličiny jsou nezávislé.²⁵ Po výpočtu je na základě čísla chí-kvadrátu a porovnání s testovým kritériem buď nulová hypotéza potvrzená, tedy neprokáže se žádný vztah mezi hodnotami, nebo se prokáže určitá závislost, případně míra závislosti dvou veličin.

²⁵ HENDL, J. Přehled statistických metod: Analýza a metaanalýza dat. 4. vydání Praha: Portál, 2012, 736 s. ISBN 978-80-262-0200-4.

4 Výsledky dotazníkového šetření

4.1 Položka č. 1 - údaje o výzkumném vzorku

Konečný počet respondentů dotazníkového šetření byl 106. Nepovedlo se dodržet vzorek 50 % studentů 1. ročníků a 50 % maturantů. V konečném výsledku bylo o přibližně 20 % víc respondentů zástupců prvního ročníku, než maturitního. Je ale potřebné říct, že ne všichni studenti, kteří nastoupí do prvního ročníku na střední škole, se propracují až do ročníku maturitního. Jediná identifikační otázka byla směřována na ročník ve kterém student je. Pro zachování anonymity nebyly studenti doptáváni na pohlaví, vzhledem k tomu, že by to mohlo vést ke konkrétní identifikaci a snížení důvěryhodnosti výsledků.

	počet	procento
první	65	61 %
maturitní	41	39 %

Tabulka č. 1: Počet respondentů a jejich procentuální zastoupení v ročnících

4.2 Položka č. 2 - Student a oblíbený učitel

Ve druhé otázce byly studenti dotázáni, zda mají oblíbeného učitele. Poněkud překvapivě zde převážila kladná odpověď o pouhých 15 %. Jen 55 % respondentů uvedlo, že má svého oblíbeného učitele. 41 % uvedlo, že oblíbeného učitele nemá a 4 % studentů si nejsou jisti, zda oblíbeného učitele mají nebo ne.

Máš oblíbeného učitele?		
ano	58	55 %
ne	44	42 %
nevím	4	4 %

Tabulka č. 2. Výskyt oblíbeného učitele u respondentů

V případě této otázky bylo zajímavé se podívat, jaký byl vztah mezi ročníkem a faktem, zda má student oblíbeného učitele. Výsledky ukázaly, že u studentů prvního ročníku je to přibližně půl na půl. Přibližně stejný počet studentů uvedl, že svého oblíbeného učitele má i nemá a 3 studenti uvedli odpověď nevím.

U studentů v maturitním ročníku, kteří měli možnost poznat učitele víc do hloubky, je rozdíl znatelnější. 26 respondentů ze vzorku 41 maturitních studentů, což představuje přibližně 63 % respondentů ve věku maturantů, odpovědělo na tuto otázku kladně. 14 respondentů, tedy 34 % respondentů, nemá oblíbeného učitele ani v tomto ročníku a pouze jeden respondent, který představuje 3 % vzorku maturitních studentů, nevěděl, zda oblíbeného učitele má.

Pro objasnění tohoto výsledku, byli dotázáni i studenti z náhodného vzorku 2 studentů prvního ročníku a 2 studentů maturitního. Oba studenti prvního ročníku svého oblíbeného učitele sice měli, ale dle jejich odpovědi se spousta mladých lidí nepohodně se starším člověkem všeobecně. Podle jejich názoru, studenti mají často problém přijmout autoritu a mají pocit, že jim nikdo nerozumí.

Tento názor koresponduje s poznatkem uvedeným v teoretické části bakalářské práce, kde bylo zmíněno, že adolescenti chtějí, aby je jejich okolí bralo jako dospělé jedince, nikoli jako děti. Proto se často chovají výstředně, a nerespektují rady starších lidí. Na druhou stranu, vzhledem k nestabilitě a různorodosti vyspělosti v tomto věku, se najdou i studenti, kteří si svého oblíbeného učitele najdou, a to buď díky tomu, že se chtějí vzdělávat, osobnostně růst a k nějakému učiteli vzhlíží, nebo proto, že učitel ví, jak pracovat s touto komplikovanou skupinou studentů, umí je zaujmout a vybudovat si respekt. Důležitým faktorem je v tomto věku vyslechnout si, co studenti vyžadují, v rámci možností jim to dát, a vyžadovat po nich reciproční chování.

Co se maturitního ročníku týče, převážná většina svého oblíbeného učitele má dle respondentů, s kterými proběhl rozhovor, buď díky tomu, že si za delší dobu vybuvoval učitel u studentů respekt a důvěru. Znájí se navzájem a vědí, co od druhého očekávat. V tomto věku je pro studenty důležité vědět, že mají podporu učitelů ve vztahu k blížící se maturitě, jinými slovy, že mají za sebou pevnou oporu, která jim vysvětlí vše, co potřebují, nezesměšňuje je a nezhorší již beztak stresové období.

Studenti v maturitním ročníku kteří nemají oblíbeného učitele, mají dle respondentů většinou studijní problémy nebo jsou obecně problémoví a proto nedokážou s učitelem vyjít kladně, natož ho respektovat či považovat za oporu, tudíž nedokážou přijmout charisma učitele.

Ročník/oblíbený učitel	ano	ne	nevím
první	49 %	46 %	5 %
maturitní	63 %	34 %	2 %

Tabulka č. 3: Oblíbenost učitele vzhledem k ročníku

4.2.1 Ověření hypotézy č. 1: Vztah věku studentů a oblíbenosti učitelů

Pro statistické potvrzení vztahu mezi věkem studenta a oblíbeností učitelů byl proveden test nezávislosti chí kvadrát.

Skutečné četnosti

	Maturitní ročník	První ročník	n_{·j}
Mám oblíbeného učitele.	32	26	58
Nemám oblíbeného učitele	30	14	44
Nevím zda mám oblíbeného učitele	3	1	4
n_{i.}	65	41	106

Tabulka č. 4: Skutečné četnosti oblíbenosti učitelů

Očekávané četnosti

	Maturitní ročník	První ročník	n_{·j}
Mám oblíbeného učitele.	36	22	58
Nemám oblíbeného učitele	27	17	44
Nevím zda mám oblíbeného učitele	2	2	4
n_{i.}	65	41	106

Tabulka č. 5: Očekávané četnosti oblíbenosti učitelů

Testové kritérium lze vypočítat podle vzorce:

$$G = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium:

$$G = 2.119$$

Kritická hodnota:

$$\chi(1-\alpha); df = 5.991$$

Na hladině významnosti 5 % nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků nezamítám, což v tomto případě znamená, že oblíbenost učitelů je nezávislá na věku resp. na ročníku studenta.

4.3 Položka č. 3 - Vlastnosti oblíbených učitelů

V položce č. 3 byli respondenti požádáni, aby vlastními slovy popsali, čím se vyznačuje jejich oblíbený učitel, pokud nějakého mají. Položka sloužila ke zjištění, zda

aspekty, které odlišují oblíbené učitele od těch méně oblíbených, se shodují se základními aspekty charismatu, a zda tedy můžeme oblíbeného učitele považovat za charismatičtějšího. Některé charakteristické znaky se významně často opakovaly pod různými synonymy, pro jejich označení byl vybrán pojem, který byl nejužitečnější.

Aspekty které se vyskytly nejčastěji byly následující:

empatický
mladý
zajímavé hodiny
pozitivní
smysl pro humor
umí vysvětlit téma

Tabulka č. 6: Vlastnosti oblíbených učitelů

Je zřejmé, že tyto aspekty, kterými se odlišují oblíbení učitelé od těch méně oblíbených, se blíží těm, které jsem v teoretické části uváděl jako základní aspekty charismatu. Jedná se zejména o vřelost, kterou studenti definovali jako empatii. Studenti si cení zajímavé hodiny, které udrží jejich pozornost. Toho lze dosáhnout, pokud učitel disponuje odborností a dobrou řečnickou schopností, což je dalším základním aspektem charismatu.

Dále se mezi nejčastějšími odpovědi objevily charakteristiky jako smysl pro humor nebo pozitivní naladění, což může být opět součástí charismatičtější mluvy, nebo soustředěné přítomnosti, kdy člověk vnímá okolí, jeho atmosféru a umí s ní pracovat. Pokud si učitel všimne, že třída ztrácí pozornost a začíná se nudit, může si získat pozornost studentů a odlehčit atmosféru právě správně načasovaným vtipem.

Dále studenti uvedli, že si u učitelů váží toho, pokud jim umí srozumitelně vysvětlit téma, a že mají tyto učitele radši. V tomto případě se jedná, co se aspektů charismatu týče, o odborné znalosti. Pokud je učitel dostatečně vzdělaný v oboru, který vyučuje, lépe a srozumitelněji tak vysvětlí studentem i těžší témata. Studenti se pak cítí líp, když se s učivem netrápí, přirozeně učitele respektují a mají ho rádi.

Poslední a velmi zajímavá charakteristika, která se v odpovědích studentů často opakovala, byla „mladost“. Studenti, s kterými byl proveden osobní rozhovor k prohloubení odpovědí, se vyjádřili podobně a odůvodnili svojí odpověď tím, že jednak jsou mladí učitelé empatičtější a rozumí jim, velkou roli hraje také mladistvý vzhled a dynamické chování.

Z těchto odpovědí je zřejmé, že charakteristiky, které studenti uvedli jako ty, které odlišují oblíbené učitele od těch méně oblíbených, se shodují se základními aspekty charismatu, proto můžeme oblíbeného učitele považovat za charismatičtějšího.

4.4 Položka č.4 - Nejdůležitější aspekty charismatického učitele

V položce č. 4 byli respondenti vyzváni, aby si z nabídky vybrali pět dle jejich názoru nejdůležitějších aspektů charismatu, které jsou důležité i pedagogickou praxí.

Nadpoloviční většina všech respondentů považuje za dva nejdůležitější aspekty příjemný projev a smysl pro humor. Pedagog, který používá příjemný tón a tempo přednesu udrží lépe studentovu pozornost. Pokud je jeho výklad i přiměřeně vtipný, studenti ho aktivně poslouchají a stoupá jeho charisma v očích studentů.

Hned na třetím místě se umístil názor, že pedagog nečte výklad z papíru, ale mluví o něm sám. Tento aspekt jde ruku v ruce s příjemným projevem a dávkou humoru. Pokud pedagog celou hodinu čte z papíru, ztrácí respekt a charisma, vzhledem k tomu, že jeho projev nebude tak zajímavý a ztratí pozornost studentů. Navíc dle studentů dotázaných v rozhovoru, tento profesor působí, že není dostatečně vzdělaný v oboru, který vyučuje, a tudíž nepůsobí důvěryhodně nebo jako opora.

Nadpoloviční většina označila za důležitý aspekt také vzhled nebo upravenost profesora. Pedagog na kterého se příjemně dívá, má slušné, čisté oblečení udrží lépe pozornost, má větší respekt a dle vlastních slov dotázaných studentů, jde jim příkladem.

Méně než polovina respondentů považuje za důležitý aspekt v pedagogické praxi důvěru, vzdělání v oboru a interakci s okolím.

Velmi zajímavé je, že pevné podání ruky považuje za důležitý aspekt pouhých 7 % respondentů. Na tuto skutečnost byli doptáni studenti při osobním rozhovoru, a jejich odpověď se shodovala, že tento aspekt je důležitý v životě obecně, ale konkrétně na oblíbenost a úspěšnost pedagoga nemá velký vliv. Důvod je vcelku jednoduchý, student si s učitelem nepodává ruku tak často, aby mohlo jít o nějaký zásadní aspekt.

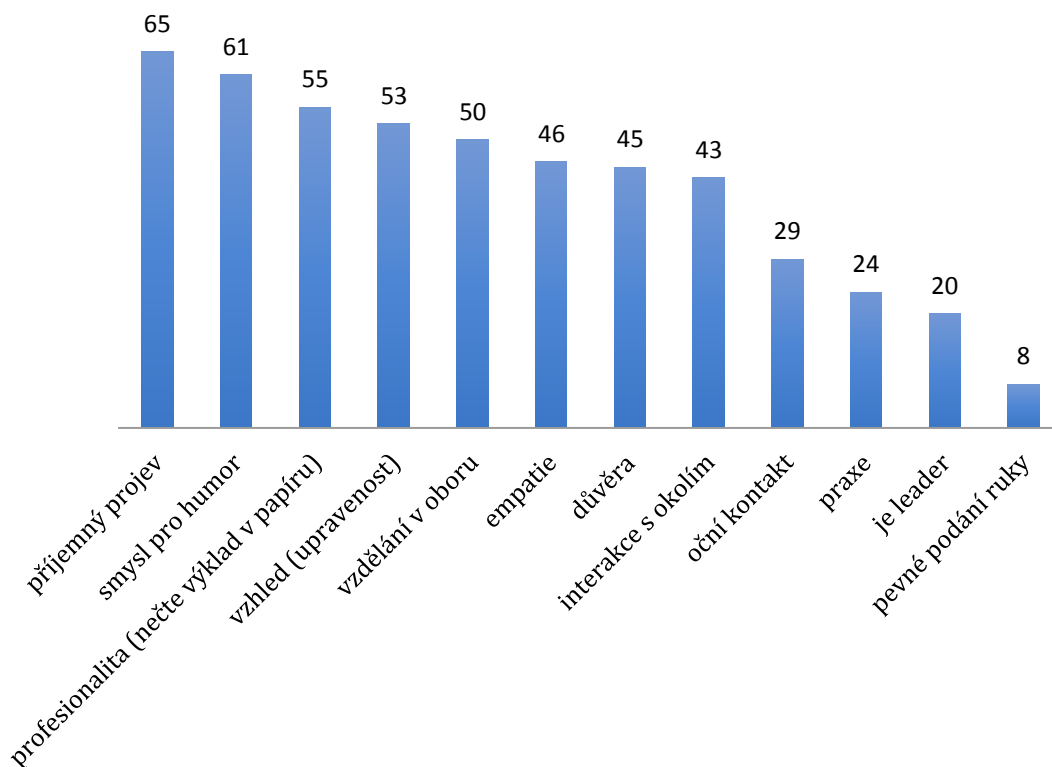
aspekt	procento respondentů (%)
příjemný projev	65
smysl pro humor	61
profesionalita (nečte výklad v papíru)	55
vzhled (upravenost)	53
vzdělání v oboru	50
empatie	46
důvěra	45
interakce s okolím	43

oční kontakt	29
praxe	24
je líder	20
pevné podání ruky	8

Tabulka č. 7: Nejdůležitější aspekty charismatu učitele promítající se do pedagogické praxe

4.5 Položka č. 5 - Ideální učitel dle vlastních slov studentů

Čím disponuje charismatický učitel

Graf. č.: 1: Charisma učitelů a jeho aspekty (vyjádřeno v % z celku)

Studenti byli v dotazníkovém šetření dále vyznáni, aby vlastními slovy popsali, jak si představují ideálního učitele.

Smyslem této otázky bylo zjistit, zda se zde budou vyskytovat stejné aspekty jako v předchozí otázce, kde si měli vybrat aspekty charismatu z předem připravené nabídky. Smyslem bylo tedy zjistit, zda ideální učitel v očích studentů je člověk, který disponuje aspekty charismatu.

Nejčastěji se v odpovědích vyskytovaly následující charakteristiky:

- vzdělaný v oboru
- empatický
- upravený
- smysl pro humor
- dokáže zaujmout
- spravedlivý

Je zřejmé, že převážně se v odpovědích studentů objevovaly podobné aspekty, jaké studenti označili za důležité v otázce, čím disponuje charismatický učitel.

Studenti v rámci rozhovoru sdělili, že ideální učitel by měl být v první řadě kvalitně vzdělaný, aby uměl téma vysvětlit. Na druhou stranu, pokud nemá řečnickou schopnost a smysl pro humor, nezíská si pozornost a respekt studentů. Dokonalý učitel v očích studentů je něco naučí, ale také je chápe a má k nim blízko. Netrestá je zbytečně a neponižuje.

Lze zde vidět znaky charismatického lídra. Člověk se vzděláním v oboru, empatický natolik, že přesvědčí ostatní, že mu na nich záleží, a dokáže zaujmout a stáhnout občany na svojí stranu. Charismatický člověk má tedy velmi vysoké předpoklady stát se oblíbeným, vlivným a úspěšným učitelem vzhledem k tomu, že přirozeně disponuje aspekty, které studenti u učitelů preferují.

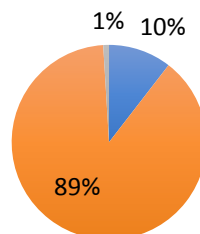
4.6 Položka č.5 - Oblíbenost vyučujících ve vztahu k pohlaví vyučujících

V další otázce byly studenti dotázáni, zda u nich hraje roli pohlaví učitele, a v bezmála 90ti procentech pohlaví učitele nehraje roli v jeho oblíbenosti.

Pro potvrzení tvrzení, že mezi pohlavím pedagoga a oblíbeností není závislost, byl vypočten chí –kvadrát, který potvrdil nezávislost těchto dvou faktorů. Znamená, že pokud člověk disponuje aspekty charismatu, mají jak muži, tak ženy stejný předpoklad stát se oblíbenými.

Je pro tebe pohlaví učitele důležité?

■ ano ■ ne ■ nevím

Graf č. 2: Důležitost pohlaví učitele a obliba

4.6.1 Ověření hypotézy č. 2: Vztah pohlaví a obliby učitelů

Pro statistické potvrzení vztahu mezi pohlavím učitele a jeho oblíbeností učitelů byl proveden test nezávislosti chí kvadrát.

Skutečné četnosti

	Pohlaví důležité.	Pohlaví nedůležité.	nevím.	$n_{\cdot j}$
Oblíbený učitel ano.	8	49	0	57
Oblíbený učitel ne.	3	45	1	49
$n_{i \cdot}$	11	94	1	106

Tabulka č. 8: Skutečné četnosti důležitosti pohlaví

Očekávané četnosti

	Pohlaví důležité.	Pohlaví nedůležité.	nevím.	$n_{\cdot j}$
Oblíbený učitel ano.	6	51	0.5	57
Oblíbený učitel ne.	5	43	0.5	49
$n_{i \cdot}$	11	94	1	106

Tabulka č. 9: očekávané četnosti důležitosti pohlaví

Testové kritérium lze vypočítat podle vzorce:

$$G = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium:

$$G = 2.859$$

Kritická hodnota:

$$\chi(1-\alpha); df = 5.991$$

Na hladině významnosti 5 % nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků nezamítáme, tedy pohlaví učitele a oblíbenost učitele jsou na sobě nezávislé.

4.7 Položka č.6 - Vliv charismatického učitele na studenty

Dále byly v dotazníkovém šetření respondenti tázáni zda má na studenty nějaký učitel vliv. Nadpoloviční většina odpověděla kladně, že má. Bezmála 30 % studentů je názoru, že na ně žádný učitel vliv nemá, a přibližně 20 procent studentů na tuto otázku nevědělo odpovědět.

Co se týče otázky, jaký vliv na ně učitel má, často se studenti vyjadřovali, že je učitel motivuje ke studiu, mají ke vzdělávání kladný vztah anebo také jim často pomáhají při výběru vysoké školy. Na základě logického uvažování lze předpokládat, že pokud studenti tvrdí, že má na ně učitel takový vliv, že je motivuje a ukazuje jim směr, vnímají ho jako lídra. Je možné, že ho takto konkrétně studenti nevnímají, vzhledem k tomu, že si pojem lídr student často s akademickým prostředím nespojí. Nicméně dle tvrzení studentů, jak je ovlivňuje učitel, můžeme říct, že charismatický učitel je i jejich lídr a studenti ho následují.

Na základě rozhovoru se studenty, lze potvrdit výsledek dotazníkového šetření. Dle všech čtyř studentů, má na ně charismatický učitel vliv a studenti se shodli na tom, že je pozitivně motivuje.

Mladší studenti pochopili, proč jsou některé předměty důležité a mají kladný vztah ke vzdělávání. Studenti v maturitním ročníku se zas shodli na tom, že jim i jejich spolužákům pomohli tito učitelé vybrat si ten správný obor, který chtějí dál studovat, a obecně rozhodnout se, zda chtějí dál studovat.

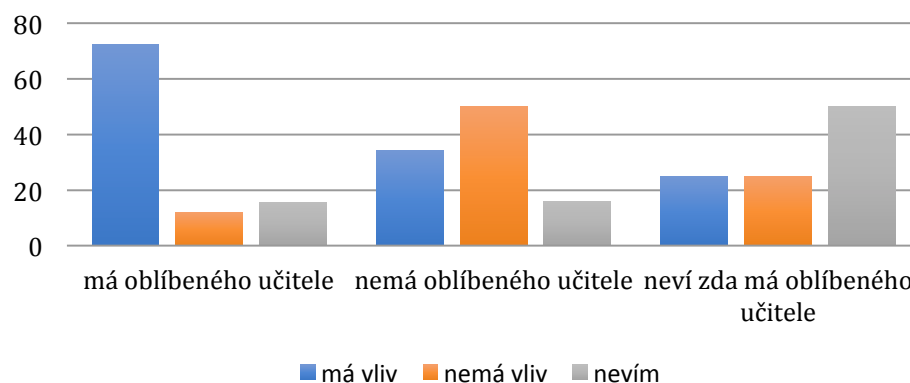
Má na tebe nějaký učitel vliv?	
ano	58
nevím	18
ne	30

Tabulka č.10: Vliv učitelů na respondenty

Velmi zajímavé bylo srovnání oblíbenosti a vlivnosti učitele. Z grafu číslo 3. Který je uveden níže je jasně viditelné, že studenti, kteří odpověděli, že mají oblíbeného učitele, mnohem častěji tvrdí, že na ně má nějaký učitel vliv. Naopak studenti, kteří uvedli, že nemají svého oblíbeného učitele, častěji tvrdí, že na ně žádný učitel vliv nemá. Zde můžeme vidět, že pokud je učitel charismatický a je mezi studenty oblíbený, může mít na ně pozitivní vliv.

Studenti, s kterými byl proveden rozhovor potvrdili, že charismatičtí, oblíbení učitelé, mají pozitivní vliv na vzdělávání a celkovou pohodu ve škole. Pokud učitelé nemají u studentů respekt, nemají na ně vliv a studenti jsou ve škole často problémoví a nemotivovaní.

Srovnání vlivu a oblíbenosti učitele

Graf č. 3: Komparace oblíbenosti a vlivnosti učitele

4.7.1 Ověření hypotézy č. 3: Vztah věku studentů a oblíbenosti učitelů

Pro ověření závislosti oblíbenosti učitele a jeho vlivu na studenty byl opět proveden test nezávislosti chí-kvadrát, který potvrdil závislost oblíbenosti učitele a jeho vlivu na studenty.

Skutečné četnosti

	Má oblíbeného učitele.	Nemá oblíbeného učitele.	Neví zda má oblíbeného učitele	n_{·j}
Učitel má vliv	42	15	1	58
Učitel nemá vliv	7	22	1	30
Neví, zda má učitel vliv	9	7	2	18
n_{i.}	58	44	4	106

Tabulka č. 11: Skutečné četnosti vztahu mezi oblibou a vlivností učitele.

Očekávané četnosti

	Má oblíbeného učitele.	Nemá oblíbeného učitele.	Neví zda má oblíbeného učitele	n_{·j}
Učitel má vliv	32	24	2	58
Učitel nemá vliv	16	12	1	30
Neví, zda má učitel vliv	10	7	1	18
n_{i.}	58	44	4	106

Tabulka č. 12: Očekávané četnosti vztahu mezi oblibou a vlivností učitele.

Testové kritérium lze vypočítat podle vzorce:

$$G = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium:

$$G = 22.797$$

Kritická hodnota:

$$\chi(1-\alpha); df = 9.488$$

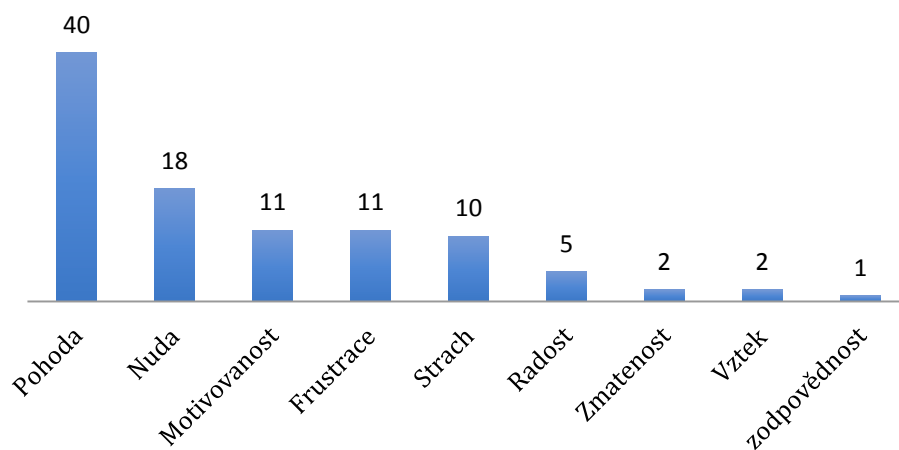
Na hladině významnosti 5 % nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků zamítáme a přijímáme hypotézu H_1 , která nám říká, že zde určitá závislost existuje. Znamená to tedy, jak již bylo zmíněno, oblíbenost učitele hraje roli v jeho vlivu na studenty. Toto tvrzení lze vyložit i tak, že charismatický učitel, který bývá většinou i oblíbený, je v očích studentů vlivný.

4.8 Položka č. 10. Pocity studentů ve škole

Otázky číslo 8 a 9 sloužily na potvrzení a prohloubení otázky číslo 7, tedy dále ve vyhodnocování výzkumné sondy budu pokračovat otázkou číslo 10. V dotazníku byli respondenti tázáni, jak se převážně cítí ve škole. Měli na výběr z několika různých pozitivních a negativních pocitů a emocí, jako například pohoda, nuda, strach nebo radost. Respondenti si mohli vybrat jednu emoci nebo pocit, který u nich převládá.

Zajímavé je zjištění, že nejčastěji studenti označovali pocit „pohoda“, nicméně tato skupina činí pouze 40 % respondentů. Hned na druhém místě se umístil negativní pocit „nuda“, ovšem tato skupina byla o polovinu menší, než skupina která se cítí „v pohodě“. Dále se v žebříčku celkem pravidelně střídaly pozitivní a negativní pocity a emoce, nicméně při seskupení a sčítání všech pozitivních a negativních, převážily celkově ty pozitivní.

Pocity studentů ve škole (%)

Graf č. 4 – Převažující pocity studentů ve škole

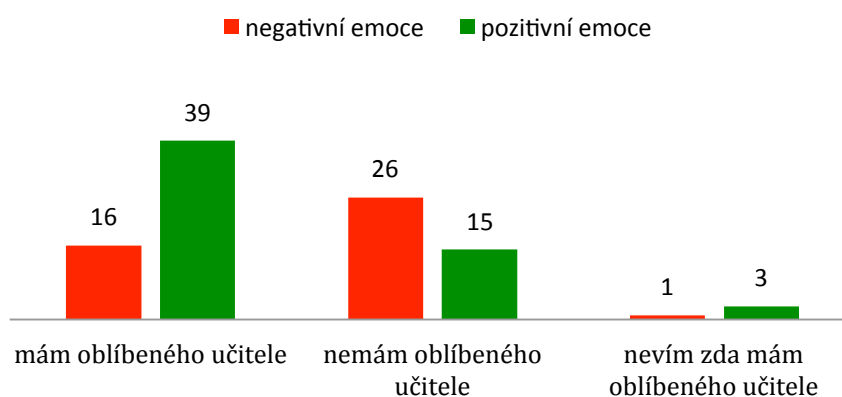
Je zajímavé se podívat na vztah mezi faktem, zda má student oblíbeného učitele, a jeho pocity ve škole. Předpokládám, že v případě, že má student svého oblíbeného učitele, je dost pravděpodobné, že u něj budou převládat pozitivní emoce, a naopak, u studentů, kteří nemají oblíbeného učitele, budou převládat emoce negativní.

Předpoklad podporuje i tvrzení studentů, kteří v polostrukturovaném rozhovoru sdělili, že mnoho problémových studentů nemá svého oblíbeného učitele, protože nerespektuje jejich autoritu a cítí se nepochopení.

4.8.1 Ověření hypotézy č. 4: Vztah obliby učitele a pocitů studentů ve škole

Pro statistické ověření předpokladu byl opět proveden test chí-kvadrát, který tento vztah potvrdil.

Pocity studentů ve škole (%)

Graf č. 5: Poměr pozitivních a negativních emocí ve škole ve vztahu k oblibě učitele

Skutečné četnosti

	Negativní emoce	Pozitivní emoce	$n_{.j}$
Mám oblíbeného učitele	17	41	58
Nemám oblíbeného učitele	28	16	44
Nevím	1	3	4
$n_{i.}$	46	60	106

Tabulka č. 13: Skutečné četnosti vztahu mezi emocemi a oblibou učitele

Očekávané četnosti

	Negativní emoce	Pozitivní emoce	$n_{.j}$
Mám oblíbeného učitele	25	33	58
Nemám oblíbeného učitele	19	25	44
Nevím	2	2	4
$n_{i.}$	46	60	106

Tabulka č. 14: Očekávané četnosti vztahu mezi emocemi a oblibou učitele

Testové kritérium lze vypočítat podle vzorce:

$$G = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium:

$$G = 12.588$$

Kritická hodnota:

$$\chi_{(1-\alpha); df} = 5.991$$

Na hladině významnosti 5 % nulovou hypotézu (H_0) o nezávislosti jednotlivých znaků zamítáme a přijímáme hypotézu H_1 , která nám říká, že zde určitá závislost existuje. To znamená, že je statisticky potvrzeno, že pokud má student svého oblíbeného učitele, je větší pravděpodobnost, že se bude ve škole cítit líp .

Závěr

Tato bakalářská práce pojednávala o vztahu mezi charismatem a oblíbeností učitele. Výzkum byl úspěšně proveden způsobem dotazníkového šetření a k prohloubení odpovědí byl proveden polostrukturovaný rozhovor s vybranou skupinou studentů. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jaké aspekty osobního charismatu učitelů studenti preferují a zda na ně tyto pedagogové pozitivně působí. K nejdůležitějším zjištěním patří:

Jako nejdůležitější aspekt charismatu považují studenti příjemný projev a hned na druhém a třetím místě studenti oceňují smysl pro humor a profesionalitu. Dále je pro studenty u učitelů důležitý vzhled, vzdělání v oboru, empatie, důvěra a interakce s okolím spolu s očním kontaktem. Naopak co studenti nepovažují za až tak důležité jsou zkušenosti z praxe, zda vystupuje jako lídr a nepovažují za zásadní ani způsob podání ruky.

Díličmi cíli bylo zjistit:

1. Zjistit, zda u výzkumného vzorku existuje statisticky významný rozdíl v oblíbenosti učitelů v závislosti na věku, resp. na studijním ročníku.
2. Zjistit, zda existuje statisticky významný rozdíl v oblíbenosti učitele – muže a učitelky – ženy.
3. Zjistit, zda existuje statisticky významný vztah mezi oblíbeností učitele a jeho vlivem na studenty.
4. Zjistit, zda studenti, kteří mají oblíbeného učitele, jsou ve škole více v pohodě, než studenti, kteří oblíbeného učitele nemají.

Ke splnění cílů bylo využito testování hypotéz na základě testu nezávislosti chí-kvadrát na hladině významnosti 5 %. Testováním byly u výzkumného vzorku potvrzeny následující nulové hypotézy:

H0: Mezi oblíbeností učitele a pohlavím není statisticky významný vztah

H0: Oblíbenost učitelů nezávisí na věku studentů, resp. na studijním ročníku

Nulové hypotézy se naopak nepotvrdily u vztahu oblíbenosti a vlivu a oblíbenosti a pocitů. Proto byly přijaty následující alternativní hypotézy:

H1: Oblíbenost učitele hraje roli v jeho vlivu na studenty. Studenti kteří mají oblíbeného učitele, jsou jim statisticky významně častěji ovlivněni, než studenti, kteří oblíbeného učitele nemají.

H1: Oblíbenost učitele má statisticky významný vliv na pocit pohody studentů ve škole.

Na závěr lze říci, že učitel, který disponuje aspekty charismatu, je u studentů oblíbenější. Studenti preferují učitele, kteří jsou dobří řečníci, mají mnoho znalostí v oboru, ale také mají smysl pro humor a jsou empatičtí a rozumí problémům dnešní mládeže.

Toto zjištění je prospěšné pro lepší pochopení vztahu mezi studentem a učitelem. Jak studenti tak učitelé mají svojí práci těžkou a najít společnou, přirozenou cestu by velice zefektivnilo výuku i celkový vývoj studenta. Díky poznatkům z této bakalářské práce lze pochopit, co studenti od učitelů očekávají a

jak k nim přistupovat, aby byla spolupráce úspěšná a příjemná pro obě strany. Charismatický učitel má přirozeně na studenta větší vliv a student si z něj přirozeně bere příklad a následuje ho.

Lze předpokládat, přestože tento závěr jde v některých aspektech za hranici provedeného výzkumu, že studenti jsou pak pozitivně motivovaní, mají kladný vztah ke vzdělávání a nejsou tolik problematičtí. Na druhou stranu, pokud na studenta nepůsobí charismaticky žádný učitel a student učiteli z jakéhokoliv důvodu pohrdá, je to jak stresová situace pro obě strany, tak strádání samotného studenta, který se cítí nepochopený a nemůže často najít motivaci ke studiu a svoje životní směřování.

Do budoucna by bylo zajímavé provést tento výzkum ve větším měřítku, například o rozsahu 1000 studentů, aby bylo dosaženo reprezentativnějších výsledků. Zajímavé by také bylo odlišit různé druhy středních škol a gymnázií a porovnat preference studentů na těchto různých školách.

Tato bakalářská práce prokázala zajímavé výsledky a vztahy, a výsledek této práce tedy může být vodítkem pro budoucí ale i stávající pedagogy, jak být úspěšnější a jak navázat kladný vztah se studenty.

Seznam použité literatury

1. MERELL, Jan. Malý bohovědný slovník. 1. Praha: Česká katolická charita, 1963.
2. CABANE, Olivia Fox. Charisma mýtů zbavené: naučte se, jak získat a posílit své osobní kouzlo. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0223-4.
3. PREKOP, Jirina. Empatie: vcítění v každodenním životě. Praha: Grada, 2004. ISBN 978-80-247-0672-6.
4. NOVÁKOVÁ, Lenka. Co o sobě vlastně víme?. Psychologie.cz [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/co-o-sobe-vlastne-vime/>
5. MIKULÁŠTÍK, Milan. Komunikační dovednosti v praxi - 2., doplněné a přepracované vydání. 2. Praha: Grada. ISBN 8024723395.
6. BORG, J. Řeč těla: Jak poznat, co kdo doopravdy říká. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. ISBN 978-80-247-8206-5
7. WERRELL, L. How To Develop Your Natural Charisma The Easy Way: And Learn To Charm The Birds From The Trees. 1. vyd. Smashwords edition, 2013. ISBN 978-13-013- 2278-7
8. REITER, M. A. Charisma: Jak ho objevit, rozvinout a cíleně použít. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 80-71-066-842
9. PEASOVI, Allan a Barbara. Řeč těla. Portál, 2008. 360 str., ISBN 978-80-7367-921-7
10. PROCHÁZKA, J., M. VACULÍK a P. SMUTNÝ. Psychologie efektivního leadershipu. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4646-3
11. RIGGIO, Ronald. What Is Charisma and Charismatic Leadership?. *Psychology today* [online]. 2012 [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/cutting-edge-leadership/201210/what-is-charisma-and-charismatic-leadershi>
12. STRIEŽENEC, Š.: Slovník sociálního pracovníka. Trnava: 1996. 255s ISBN 80-9675-890-X
13. KONČEKOVÁ, L.: Psychológia puberty a adolescence, vysokoškolské učebné texty. Košice: UPJŠ Prešov, Pedagogická fakulta 1996. 113s ISBN 80-7097-339-0
14. MACEK, Petr. Adolescence. Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071787477.
15. DRAPELA, V.J. Přehled teorií osobnosti. Vyd. 5. Praha: Portál, 2008, s. 138-141, ISBN 9778-80-7367- 505-9
16. VAŠUTOVÁ, Jaroslava. Být učitelem: co by měl učitel vědět o své profesi. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 9788072903252.
17. GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 2013, ISBN 978-80-257-0807-1.
18. HENDL, J. Přehled statistických metod: Analýza a metaanalýza dat. 4. vydání Praha: Portál, 2012, 736 s. ISBN 978-80-262-0200-4.
19. Podpora od učitele pomáhá. SCIO [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.scio.cz/o-vzdelavani/nove-trendy-a-zajimavosti-ze-sveta-vzdelavani/podpora-od-ucitele-pomaha.asp>
20. Institute of Judicial Studies: Albert Mehrabian Communication Studies [online]. [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.iojt-dc2013.org/~media/Microsites/Files/IOJT/11042013-Albert-Mehrabian-Communication-Studies.ashx>
21. SOCIOLOGIE MAXE WEBERA [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/podzim2004/SOC705/um/07_lekce_Weber.pdf

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet respondentů a jejich procentuální zastoupení v ročnících	23
Tabulka č. 2: Výskyt oblíbeného učitele u respondentů.	23
Tabulka č. 3: Oblíbenost učitele vzhledem k ročníku	24
Tabulka č. 4: Skutečné četnosti oblíbenosti učitelů	25
Tabulka č. 5: Očekávané četnosti oblíbenosti učitelů	25
Tabulka č. 6: Vlastnosti oblíbených učitelů.	26
Tabulka č. 7: Nejdůležitější aspekty charismatu učitele promítající se do pedagogické praxe.	27
Graf č.: 1: Charisma učitelů a jeho aspekty.	28
Graf č. 2: Důležitost pohlaví učitele a obliba.	30
Tabulka č. 8: Skutečné četnosti důležitosti pohlaví.	30
Tabulka č. 9: očekávané četnosti důležitosti pohlaví.	30
Tabulka č.10: Vliv učitelů na respondenty.	31
Graf č. 3: Komparace oblíbenosti a vlivnosti učitele.	32
Tabulka č. 11: Skutečné četnosti vztahu mezi oblibou a vlivností učitele.	33
Tabulka č. 12: Očekávané četnosti vztahu mezi oblibou a vlivností učitele	33
Graf č. 4: Převažující pocity studentů ve škole	34
Graf č. 5: Poměr pozitivních a negativních emocí ve škole ve vztahu k oblibě učitele.	35
Tabulka č. 13: Skutečné četnosti vztahu mezi emocemi a oblibou učitele.	35
Tabulka č. 14: Očekávané četnosti vztahu mezi emocemi a oblibou učitele.	35

Seznam příloh

Příloha č.1 – Dotazník	45
------------------------------	----

Příloha č.1 - Dotazník

povinná otázka

1. Ročník

- první
- maturitní

povinná otázka

2. Máš oblíbeného učitele?

- ano
- ne
- nevím

nepovinná otázka

3. Pokud máš oblíbeného učitele, čím se odlišuje od ostatních?

(text)

povinná otázka

4. Čím podle Tebe disponuje charismatický učitel? (označ 5 výroků)

Zvolte právě 5 možností.

- vzhled (upravenost)
- příjemný projev
- interakce s okolím
- vzdělání v oboru
- oční kontakt
- pevné podání ruky
- empatie
- smysl pro humor
- důvěra
- profesionalita (nechte výklad v papíru)
- praxe
- je leader

nepovinná otázka

5. Je pro Tebe u učitele důležité pohlaví?

- ano
- ne
- nevím

povinná otázka

6. Popiš ideálního vyučujícího 5 slovy

povinná otázka

7. Má nějaký učitel na Tebe vliv?

- ano
- ne
- nevím

nepovinná otázka

8. Pokud má na Tebe vliv, jaký? (pokud jsi odpověděl/a ne, přeskoč otázku)

povinná otázka

9. Motivuje Tě nějaký učitel i v osobním životě?

- ano
- ne
- nevím

povinná otázka

10. Jaký pocit u Tebe převládá ve škole?

- Strach
- Nuda
- Zmatenost
- Motivovanost
- Radost
- Frustrace
- Pohoda
- Vztek
- jiné

Odeslat dotazník

